

instore

ČÍSLO 9. ROČ. 22. · NOVEMBER - DECEMBER · WWW.INSTORESLOVAKIA.SK

**ZNAČKY
KUKKONIA
A STARÝ OTEC
SA SPÁJAJÚ**

viac na strane 8

www.instoreslovakia.sk

NARIADENIE O BATÉRIÁCH A ODPADOVÝCH BATÉRIÁCH

V posledných rokoch rastie dopyt po elektronických zariadeniach a elektrických vozidlách, ktoré využívajú batérie ako hlavný zdroj energie. Tento trend prináša výhody v oblasti mobility a technológie, ale aj výzvy súvisiace s ochranou životného prostredia. V EÚ sa ročne vyprodukuje viac ako 1,5 milióna ton odpadových batérií, čo naznačuje potrebu efektívneho spravovania ich životného cyklu a regulácie nakladania s odpadom. —

Mgr. Roman Zvara, Environmentálny špecialista, OZV NATUR-PACK, Foto: ilustračné

Dňa 12. júla 2023 Európsky parlament a Rada EÚ prijali nariadenie 2023/1542 z 12. júla 2023 o batériách a odpadových batériách, ktorým sa mení smernica 2008/98/ES a nariadenie (EÚ) 2019/1020 a zrušuje smernica 2006/66/ES (ďalej len „nariadenie“).

Toto nariadenie sa zaoberá reguláciou celého životného cyklu všetkých batérií uvedených na trh Únie. Nové nariadenie je významným krokom v oblasti ochrany životného prostredia a udržateľného rozvoja v rámci Európskej únie. Nariadením by sa malo predchádzať nepriaznivým vplyvom batérií na životné prostredie a znižovať ich negatívny vplyv a zaisťovať pre všetky batérie bezpečný a udržateľný hodnotový reťazec, pričom by sa mala zohľadniť napríklad uhlíková

stopa výroby batérií, etické získavanie surovín a bezpečnosť dodávok, ako aj uľahčiť opätovné použitie, zmena účelu a recyklácia batérií.^[1]

Nariadenie nahrádza Smernicu 2006/66/ES, ktorá sa zrušuje s účinnosťou od 18. augusta 2025. Od rovnakého dátumu, 18. augusta 2023, nariadenie nadobudlo účinnosť, s dobiehaním tejto smernice a postupným začiatkom uplatňovania určitých článkov. Prvýkrát sa uplatňuje od 18. februára 2024, pričom niektoré články nariadenia sa budú uplatňovať v ďalších termínoch (napr. článok 11 – o vyberateľnosti a vymeniteľnosti prenosných batérií a LMT batérií sa uplatňuje od 18. 2. 2027, článok 17 – o postupo- ch posudzovania zhody sa uplatňuje od 18. 8. 2024).

Kľúčové body nariadenia

- **Vzťahuje sa** na všetky typy batérií (prenosné batérie, batérie pre ľahké dopravné prostriedky, batérie na štartovanie, osvetlenie a zapalovanie vozidiel, priemyselné batérie, batérie pre elektrické vozidlá), vrátane batérií zabudovaných v elektrozariadeniach.
- **Cieľom** je zlepšiť recykláciu, znížiť množstvo odpadu a podporiť udržateľný rozvoj. Batérie by mali byť navrhnuté a vyrobené tak, aby sa optimalizovala ich výkonnosť, trvanlivosť a bezpečnosť, a zároveň minimalizovala ich environmentálna stopa. Látka ako kobalt, olovo, lítium a nikel, ktoré sa získavajú z obmedzených zdrojov, by sa mali recyklovať a používať pri výrobe nových batérií.
- **Definuje** hospodárske subjekty ako napr. vý-

robcu, zhotoviteľ, distribútor, ktorých sa týkajú jednotlivé povinnosti nariadenia.

- **Prináša pojmy** ako „príprava na opätovné použitie“, „príprava na zmenu účelu“ a „zmena účelu“.
- **Požiadavky na udržateľnosť, bezpečnosť** sú kľúčové pre zabezpečenie ekologickej a bezpečnej výroby, používania a likvidácie batérií. Nariadenie stanovuje nasledovné požiadavky, ktorých cieľom je dosiahnuť udržateľnosť a bezpečnosť batérií:
 - obmedzenie určitých látok používaných pri výrobe batérií, ako sú ortuť, kadmium olovo.
 - vypracovanie vyhlásenia o uhlíkovej stope pre batérie pre elektrické vozidlá, dobijateľné batérie a priemyselné batérie s kapacitou nad 2 kWh a LMT batérie. Pre každý model batérie bude potrebné vypracovať vyhlásenie obsahujúce informácie o zhotoviteľovi, o modeli batérie, uhlíkovú stopu batérie v kg ekvivalentu CO₂ na jednu kWh energie počas jej životnosti, uhlíkovú stopu podľa fázy životného cyklu a webový odkaz na verejne dostupnú verziu štúdie.
 - požiadavkami na recyklovaný obsah v priemyselných batériách, batériách pre elektrické vozidlá, LMT batériách (napr. v elektro-kolobežkách) a SLI batériách na štartovanie, osvetlenie a zapalovanie vo vozidlách a iných dopravných prostriedkoch alebo strojoch. Pre uvedené typy batérií sú stanovované limity na recyklovaný obsah kobaltu, olova, lítia a niklu.
 - požiadavkami na výkonnosť a trvanlivosť sa má zabezpečiť spoľahlivosť a efektivnosť batérií počas ich životného cyklu. Batérie budú môcť byť uvedené na trh Únie len v prípade, že spĺňa stanovené technické parametre, ako napr. min. priemerná

doba výdrže, výdrž v cykloch a počet cyklov dobíjania a vybitia.

- **Označovanie a informácie**, nové pravidlá zavádzajú povinnosť označovať informácie o zložení, kapacite a možnostiach recyklácie batérií. Tieto informácie by mali byť dostupné pre spotrebiteľov aj predajcov. Určité typy batérií budú musieť mať „pas“ batérie s verejne dostupnými informáciami a informáciami pre oprávnené subjekty. Na etikete batérie by mali byť uvedené informácie o zhotoviteľovi, kategórii batérie, dobijateľnosti, mieste výroby, dátume výroby, hmotnosti, kapacite, chemickom zložení, nebezpečných látkach, použiteľnej hasiacej látke a kritických surovinách. Tieto informácie by mali byť dostupné aj pomocou QR kódu.
- **Zhoda batérií** v súlade s nariadením je komplexný proces, ktorý zahŕňa niekoľko krokov a povinností pre zhotoviteľov, výrobcov, dovozcov a distribútorov, aby preukázali zhodu batérií s nariadením. Batérie musia byť testované, merané a vyhodnocované prostredníctvom spoľahlivých metód s nízkou mierou neistoty, aby sa zabezpečila ich zhoda s nariadením. Harmonizované normy sa snažia čo najvernejšie simulovať skutočné podmienky použitia.
- **Dovozcovia** musia uvádzať na trh iba batérie, ktoré sú v zhode s príslušnými článkami nariadenia. Pred uvedením batérie na trh overia, či bolo vypracované vyhlásenie o zhode, technická dokumentácia, a či má batéria označenie CE. Musia uchovávať kópiu EÚ vyhlásenia o zhode 10 rokov. Na batérii musia uvádzať svoje údaje a zabezpečiť, aby podmienky uskladnenia a dopravy neohrozili zhodu batérie. V prípade rizík musia vykonávať testovanie, prešetrovať sťažnosti a informovať distribútorov.

- **Distribútori** musia pri sprístupňovaní batérií na trh overiť, či je výrobca registrovaný v registri výrobcov, či má batéria označenie CE, a či sú k batérii priložené požadované dokumenty a bezpečnostné informácie v zrozumiteľnom jazyku. Distribútori zabezpečia, aby podmienky uskladnenia alebo dopravy neohrozili zhodu batérie s príslušnými článkami nariadenia.

Záver

Nariadenie je komplexné a obsahuje množstvo ďalších povinností, ktoré z dôvodu obmedzeného priestoru neuvádzame. Povinnosti z nariadenia sa vzťahujú aj na batérie zabudované v elektrozariadeniach, takže nariadenie sa dotkne aj výrobcov elektrozariadení. Jednotlivé povinnosti, pre rôzne druhy batérií nadobúdajú účinnosť v rôznych termínoch, pričom sa tieto termíny môžu zmeniť v závislosti termínov nadobudnutia účinnosti delegovaných aktov. Tieto sú veľmi dôležité, pretože sa v nich budú špecifikovať konkrétne technické parametre. Podľa informácií z MŽP SR by malo v novembri 2024 začať medzirezortné pripomienkovanie (MPK), ktorého cieľom je implementovať povinnosti z nariadenia do slovenskej legislatívy. V čase našej uzávierky MŽP SR ešte nezverejnilo začiatok tohto MPK. Niektoré organizácie zodpovednosti výrobcov plánujú od roku 2025 zaviesť evidenciu o batériách a akumulátoroch uvedených na trh SR, ktorá bude členiť batérie a akumulátory podľa tohto nariadenia.

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/ z 12. júla 2023 o batériách a odpadových batériách, ktorým sa mení smernica 2006/98/ES a nariadenie (EÚ) 2019/1020 a zrušuje smernica 2006/68/ES

